JUDECĂTORIA
ORHEI

Republica Moldova, MD-3505, mun. Orhei, str. Vasile Mahu, nr.135
email: jor@justice.md, Tel. +373 (235) 20 437, Fax. + 373 (235) 20 736
https://jor.instante.justice.md/

Dosarul nr. 2-977/2026 /2-26057165-38-2-07052026-1/

H O T Ă R Î R E
În numele Legii

Pronunţată public la **23 iulie 2026** în mun. Orhei
Hotărîrea întocmită integral la **14 octombrie 2026**

Judecătoria Orhei (sediul Central)
Instanţa compusă din:
preşedintele şedinţei, judecătorul Eugeniu Ciubotaru
grefieră Diana Stovbîr

cu participarea reprezentantului reclamantei Valentina Todița, avocatul Boris Dariev, dar în lipsa pârâtului Lilian Țurcan, citat legal prin prisma art. 108 Cod de procedură civilă, a reprezentantului intervenientei accesorii Agenția Teritorială de Asistență Socială Centru-Est, Structura teritorială de asistență socială Orhei, care a solicitat examinarea cauzei în lipsa sa,-

în sediul instanței, în ședință publică, în limba de stat și în procedură contencioasă a judecat pricina civilă la cererea de chemare în judecată înaintată de către Valentina Todița împotriva lui Lilian Țurcan, intervenientă accesorie Agenția Teritorială de Asistență Socială Centru-Est, Structura teritorială de asistență socială Orhei cu privire la determinarea locului de trai al copilului minor, modificarea pensiei de întreținere a copilului minor precum și compensarea cheltuielilor de judecată, -

a c o n s t a t a t :

Argumentele părților și participanților la proces:

La 07 mai 2026, Valentina Todița s-a adresat Judecătoriei Orhei (sediul Central) cu o cerere de chemare în judecată împotriva lui Lilian Țurcan, intervenientă accesorie Agenția Teritorială de Asistență Socială Centru-Est, Structura teritorială de asistență socială Orhei cu privire la determinarea locului de trai al copilului minor, modificarea cuantumului pensiei de întreținere a copilului minor și compensarea cheltuielilor de judecată.

În motivarea pretențiilor respective, reclamanta indicat că din relația de concubinaj cu pârâtul la ***** s-a născut Cătălina Țurcan. După separarea părților, copilul locuiește permanent cu dumneaei.

A menționat că minora este complet integrată în mediul de trai din mun. Orhei, unde locuiește până în prezent. Minora este elevă în clasa a*****, având un mediu stabil de dezvoltare educațional și social. Toate grijile privind creșterea, educația, întreținerea și dezvoltarea copilului sunt suportate exclusiv de către mama minorei.

A mai menționat că potrivit legislației în vigoare, criteriul fundamental în stabilirea domiciliului copilului minor este interesul superior al copilului. În speță, copilul a locuit permanent cu mama, între mamă și copil există o legătură afectivă puternică, mediul actual este unul stabil, previzibil și adaptat necesităților. Prin urmare, stabilirea domiciliului copilului minor cu mama nu face decît să consacre juridic o situație de fapt existentă și să protejeze interesul superior al copilului.

A mai relatat că prin hotărârea Judecătoriei Orhei din 20 februarie 2015, pârâtul a fost obligat la plata pensiei de întreținere în cuantum de 800 lei lunar. De la momentul pronunțării hotărârii au trecut mai mult 9 ani.

A subliniat că mărimea pensiei de întreținere stabilită la 800 lei lunar este în mod evident insuficientă pentru asigurarea necesităților reale ale unui copil în vîrstă de 14 ani. Or, înaintarea în vîrstă a copilului implică în mod obiectiv creșterea semnificativă a necesităților de întreținere. Dacă la momentul stabilirii pensiei, copilul era de vârstă fragedă, în prezent acesta este adolescent, ceea ce presupune necesități sporite de alimentație, atât cantitativ cât și calitativ, cheltuielile mai mari pentru îmbrăcăminte și încălțăminte, adecvate vârstei și sezonului, costuri aferente procesului educațional, cheltuieli pentru dezvoltarea personală, etc.

Totodată, a remarcat că suma de 800 lei lunar nu acoperă nici măcar necesarul minim pentru alimentația copilului pe parcursul unei luni, fără a mai lua în calcul celelalte categorii esențiale de cheltuieli. Astfel, suma stabilită în 2015 nu mai corespunde în niciun fel realităților economice actuale și nu asigură întreținerea efectivă a copilului.

A subliniat că menținerea unui cuantum atât de redus al pensiei de întreținere creează un dezechilibru evident între contribuțiile părinților, plasând în mod injust sarcina principală asupra mamei. Prin urmare, aceasta este nevoită să suporte aproape integral toate cheltuielile legate de creșterea și educarea copilului, ceea ce contravine principiului egalității obligațiilor părintești. Nu în ultimul rând, trebuie de avut în vedere că pensia de întreținere nu are doar rolul de a asigura supraviețuirea copilului, ci și de a-i garanta un nivel de trai decent și condiții adecvate pentru o dezvoltare armonioasă.

În aceste condiții, majorarea pensiei de întreținere la suma de 3500 lei apare ca fiind nu doar justificată, ci absolut necesară pentru a asigura un trai decent copilului minor. Menținerea pensiei de întreținere în cuantum de 800 lei, stabilită în anul 2015, ignoră în mod vădit evoluțiile economice obiective.

A punctat că menținerea pensiei la nivelul de 800 lei ar echivala cu validarea unei situații inechitabile și contrare interesului copilului, în timp ce majorarea acesteia reprezintă unica măsură aptă să restabilească echilibrul legal și economic între obligațiile dintre părinți.

Într-un final, Valentina Todița a optat pentru stabilirea domiciliului copilului minor Cătălina Țurcan cu ea și modificarea cuantumului pensiei de întreținere a copilului minor cu încasarea unei pensii în mărime de 3500 lei lunar de la Lilian Țurcan, precum și compensarea cheltuielilor de judecată.

În ședința de judecată, reprezentantul reclamantei Valentina Todița, avocatul Boris Dariev, reiterând argumentele din cererea de chemare în judecată, a solicitat admiterea acțiunii în sensul formulat.

Pârâtul Ion Ceban, fiind citat legal la adresa domiciliului din r-nul Orhei, comuna Cihoreni (parte componentă a comunei Biești) corespondența nu a reclamat-o, aceasta fiind returnată instanței cu mențiunea „plecat” (f.d.20,21).

Art. 108 Cod de procedură civilă, statuează că dacă locul de aflare a pîrîtului nu este cunoscut şi reclamantul dă asigurări că, deşi a făcut tot posibilul, nu a reuşit să afle domiciliul acestuia, preşedintele instanţei dispune citarea acestuia prin publicitate. Publicarea în presă se consideră citare legală. Citaţia se publică într-un ziar republican sau local mai răspîndit în cazul în care instanţa consideră că o astfel de măsură este necesară. Publicarea citaţiei în ziar se face cu cel puţin 15 zile înainte de data şedinţei de judecată. În cazuri de urgenţă, preşedintele instanţei poate reduce acest termen la 5 zile. Dacă locul de aflare a pîrîtului nu este cunoscut, instanţa va examina cauza după expirarea termenului de publicitate.

Art. 206 alin. (3) Cod de procedură civilă prevede că dacă pîrîtul, înştiinţat legal despre locul, data şi ora şedinţei de judecată, nu s-a prezentat în judecată şi nu a comunicat instanţei motivul neprezentării sau dacă motivele sînt considerate de instanţă

ca fiind neîntemeiate, sau dacă pîrîtul nu a solicitat examinarea cauzei în lipsa sa, instanţa o examinează în lipsa acestuia.

Astfel, avînd în vedere și faptul că asemenea categorii de pricini se judecă de urgență și în mod prioritar, instanța a examinat cauza în lipsa pârâtului Lilian Țurcan, care a fost citat legal prin prisma art. 108 Cod de procedură civilă (f.d.31, pe verso).

Reprezentanta Agenției Teritoriale de Asistență Socială Centru-Est, Structura teritorială de asistență socială Orhei în ședința de judecată nu s-a prezentat, dar prin avizul nr. 1216 din 09 iunie 2026, printre altele, a solicitat examinarea cauzei în lipsa sa (f.d.22).

Aprecierea instanței:

Audiind participanții la proces, studiind materialele pricinii, instanța de judecată consideră necesar de a admite în parte cererea de chemare în judecată inițială înaintată de Valentina Todița împotriva lui Lilian Țurcan, intervenientă accesorie Agenția Teritorială de Asistență Socială Centru-Est, Structura teritorială de asistență socială Orhei cu privire la determinarea domiciliului copilului minor, modificarea pensiei de întreținere a copilului minor compensarea cheltuielilor de judecată, din următoarele considerente de fapt și de drept.

Art. 239 Cod de procedură civilă prevede că hotărîrea judecătorească trebuie să fie legală şi întemeiată. Instanţa îşi întemeiază hotărîrea numai pe circumstanţele constatate nemijlocit de instanţă şi pe probele cercetate în şedinţă de judecată.

În conformitate cu art. 240 alin. (1) Cod de procedură civilă, la deliberarea hotărîrii, instanţa judecătorească apreciază probele, determină circumstanţele care au importanţă pentru soluţionarea cauzelor, care au fost sau nu stabilite, caracterul raportului juridic dintre părţi, legea aplicabilă soluţionării cauzei şi admisibilitatea acţiunii.

În corespundere cu art. 130 alin. (1) Cod de procedură civilă, instanţa judecătorească apreciază probele după intima ei convingere, bazată pe cercetarea multiaspectuală, completă, nepărtinitoare şi nemijlocită a tuturor probelor din dosar în ansamblul şi interconexiunea lor, călăuzindu-se de lege.

În ședința de judecată s-a constatat fără echivoc că Valentina Todița și Lilian Țurcan sunt părinții copilului Cătălina Țurcan, născută la *****, fapt ce se atestă prin certificatul de naștere seria NA-VI nr. 1450604 din 10 ianuarie 2012, eliberat de către Serviciul Stare civilă Orhei (f.d.10).

La fel, s-a stabilit că prin hotărârea Judecătoriei Orhei din 20 februarie 2015, s-a dispus încasarea de la Lilian Țurcan în beneficiul Valentinei Todița, pensie de întreținere pentru copilul minor Cătălina Țurcan, născută la *****, în sumă bănească fixă în mărime

de 800 lei lunar, începând cu data de 14 noiembrie 2014, până la atîngerea vîrstei de majorat (f.d.11).

Potrivit art. 63 din Codul familiei, în cazul când părinţii locuiesc separat, domiciliul copilului care nu a atins vârsta de 14 ani se determină prin acordul părinţilor. (1^1) În cazul în care părinții locuiesc separat, copilul care a atins vârsta de 14 ani alege cu care dintre părinți vrea să locuiască. Dacă acesta refuză să aleagă cu care părinte vrea să locuiască, domiciliul copilului se stabilește prin acordul părinților.

(2) Dacă lipsește acordul părinților cu privire la stabilirea domiciliului copilului, iar copilul care a împlinit vârsta de 14 ani refuză să aleagă cu care părinte vrea să locuiască, domiciliul minorului se stabilește de către instanța de judecată, ținând cont de interesele și opinia copilului, în conformitate cu vârsta și gradul său de maturitate. În acest caz, instanţa judecătorească va lua în considerare ataşamentul copilului faţă de fiecare dintre părinţi, faţă de fraţi şi surori, vârsta copilului, calităţile morale ale părinţilor, relaţiile existente între fiecare părinte şi copil, posibilităţile părinţilor de a crea condiţii adecvate pentru educaţia şi dezvoltarea copilului (îndeletnicirile şi regimul de lucru, condiţiile de trai etc.)

(3) La determinarea domiciliului copilului minor, instanţa judecătorească va cere şi avizul autorităţii tutelare teritoriale în a cărei rază teritorială se află domiciliul fiecăruia dintre părinţi, în care va conține, după caz, și informația disponibilă privind actele de violență în această familie și persoana agresorului familial.

Ab initio, instanța notează că fiica părților Cătălina Țurcan este născut *****, fapt confirmat prin certificatul de naștere nr. NA-VI 1450604 (f.d.10).

Reclamanta Valentina Todița a înaintat cererea de chemare în judecată la data de 07 mai 2026. Respectiv, la data înaintării acțiunii în cauză, copilul Cătălina Țurcan avea deja împlinită vârsta de 14 ani.

Potrivit anchetei sociale din 02 aprilie 2026, Valentina Todița împreună cu copilul minor Cătălina Țurcan, domiciliază în mun. *****. Împreună cu ei mai domiciliază și soțul *****, precum și copilul *****, născut la ***** Bunul imobil dispune de 2 odăi, suprafața de 56 m.p. Potrivit concluziei din ancheta socială, familia Todița beneficiază de condiții adecvate de trai și îngrijire. Cătălina Țurcan locuiește împreună cu mama sa (f.d.13).

Totodată, din explicațiile părților și înscrisurile probatorii anexate la dosarul cauzei: ancheta socială de evaluare inițială din 02 aprilie 2026, întocmită de comisia din cadrul asistenței sociale Primăria Orhei; avizul Agenției Teritoriale de Asistență Socială Centru-Est (Structura teritorială de asistență socială Orhei) nr. 1216 din 09 iunie 2026, se atestă cu certitudine faptul că după separarea părinților săi, copilul minor Cătălina Țurcan domiciliază cu mama sa – Valentina Todița. În prezent, situația rămîne neschimbată.

Deci, opțiunea minorei (exprimată tăcit), este fără ambiguități exprimată în sensul conclocuirii cu mama.

Totuși, în cadrul dezbaterii pricinii în fond, reprezentantul reclamantei a insistat pe examinarea acestei pretenții de către instanța de judecată.

La acest imperios capitol, instanța notează că în esență, examinarea, în fond, a pretenției de stabilire a domiciliului copilului minor, care a împlinit vîrsta de 14 ani este posibilă, dar cu anumite condiții, anume ca să se facă dovada refuzului copilului de a-și exprima opțiunea și lipsa acordului părinților (art. (2) al art. 63 din Codul familiei reprezintă consecința neîndeplinirii condițiilor de la art. 1^1 din Codul familiei).

Așadar, în situația în care reclamanta a insistat pe examinarea acțiunii, și abia ulterior s-a constatat nu a făcut dovada refuzului copilului de a alege, ci doar a lipsei acordului părinților, instanța consideră că pretenția trebuie examinată în fond, și nu automat încetat procesul în partea pretenției de stabilire a domiciliului copilului minor, care a împlinit vîrsta de 14 ani (așa cum se mai practică de către unele instanțe). Or, neexaminarea pretenției (în situația în care art. 63 alin. (2) din Codul familiei prevede această posibilitate a instanței) la care reclamanta insistă, ar reprezenta o îngrădire a dreptului fundamental de acces la justiție (art. 5 Cod de procedură civilă) și o denaturare a sensului legii (este vădit alogic ca un părinte să nu poată niciodată să își revendice dreptul de a stabili domiciliul copilului, mai ales că ipoteza în care copilul de 14 ani și mai mult refuză să aleagă cu cine vrea să locuiască, iar părinții nu se înțeleg asupra unui acord). Așadar, în situația în care se insistă de către reclamant, invocîndu-se diverse argumente (în special refuzul copilului de a alege, sau lipsa acordului părinților), instanța poate și trebuie să examineze pretenția în fond, iar neîndeplinirea cărorva condiții prevăzute de art. 63 din Codul familiei (constatate la etapa dezbaterii pricinii în fond) reprezintă temei de respingere a revendicării, și nu de încetare pe motiv că nu se judecă în procedură civilă (în esență, nici nu există a altă procedură, organ, în fața căruia s-ar examina).

Revenind la situația din speță, in concreto, în situația în care la momentul înaintării cererii de chemare în judecată, copilul Cătălina Țurcan avea deja împlinită vârsta de 14 ani și că la etapa examinării cauzei în fond s-a constatat că minora, în conformitate cu dreptul său prevăzut la art. 63 alin. (1^1) din Codul familiei, a ales (tăcit) să domicilieze cu mama Valentina Todița, instanța de judecată conchide că cererea de chemare în judecată în partea pretenției cu privire la determinarea domiciliului copilului minor Cătălina Țurcan cu mama Valentina Todița este neîntemeiată. Insistența reclamantei pe acest aspect s-a dovedit neavenită, întrucît doar la etapa examinării cauzei, s-a constatat incontestabil că copilul a exprimat o opțiune și instanței nu i-au fost prezentate alte careva probe prin care ar putea ajunge la o altă concluzie.

Referitor la pretenția cu privire la modificarea cuantumului pensiei de întreținere a copilului minor, instanţa reţine că potrivit art. 58 din Codul familiei, părinţii au drepturi şi obligaţii egale faţă de copii, indiferent de faptul dacă copiii sînt născuţi în căsătorie sau în afara ei, dacă locuiesc împreună cu părinţii sau separat.

Conform art. 110 din Codul familiei, în cazul în care starea materială sau familială a uneia dintre părţi s-a schimbat, instanţa judecătorească, luînd în considerare şi alte circumstanţe importante ale părţilor, este în drept, la cererea oricăreia dintre ele, să modifice cuantumul pensiei de întreţinere sau să-l scutească pe debitorul întreţinerii de plata acesteia.

Potrivit art. 74 alin. (1) Codul Familiei, părinţii sînt obligaţi să-şi întreţină copii minori şi copiii majori inapţi de muncă care necesită sprijin material.

Articolul 75 alin. (1), (2) din Codul familiei prevede că pensia de întreţinere pentru copilul minor se încasează din salariul şi/sau din alte venituri ale părinţilor în mărime de 1/4 – pentru un copil, 1/3 – pentru 2 copii şi 1/2 – pentru 3 şi mai mulţi copii. Cuantumul cotelor stabilite la alin.(1) poate fi micşorat sau majorat de instanţa judecătorească, ţinîndu-se cont de starea materială şi familială a părinţilor, de alte circumstanţe importante.

Art. 76 alin. (1) din Codul familiei indică că în cazurile cînd părintele care datorează întreţinere copilului său are un salariu şi/sau alte venituri neregulate sau fluctuabile ori primeşte salariu şi/sau alte venituri, total sau parţial, în natură, ori nu are un salariu şi/sau alte venituri, precum şi în alte cazuri cînd, din anumite motive, încasarea pensiei de întreţinere, sub forma unei cote din salariu şi/sau alte venituri, este imposibilă, dificilă sau lezează substanţial interesele uneia dintre părţi, instanţa judecătorească poate să stabilească cuantumul pensiei de întreţinere într-o sumă bănească fixă plătită lunar sau, concomitent, într-o sumă bănească fixă şi sub forma unei cote din salariu şi/sau alte venituri conform art.75.

La caz, s-a stabilit că la moment, copilul minor Cătălina Țurcan, născută la *****, se află în grija și educația reclamantei Valentina Todița. În privinţa întreţinerii copilului minor, între părţi nu a existat vreun acord, însă prin hotărârea Judecătoriei Orhei nr. 2-1928/2014, s-a dispus încasarea de la Lilian Țurcan, în beneficiul Valentinei Todița, pensie de întreținere pentru copilul minor Cătălina Țurcan, născut la *****, în sumă bănească fixă în mărime de 800 lei lunar, începând cu 14 noiembrie 2014 și până la majoratul copilului.

Reclamanta a solicitat modificarea cuantumului stabilit prin hotărârea Judecătoriei Orhei nr. 2-1928/2014 și încasarea de la Lilian Țurcan a pensiei de întreținere pentru copilului minor, în cuantum fix, adică 3500 lei lunar. Valentina Todița a remarcat că

cuantumul pensiei lunare pentru întreținerea copilului este unul extrem de mic, având în vedere rata inflației și necesitățile copilului.

Analizînd înscrisurile anexate la materialele dosarului, instanța de judecată conchide că este judicios și echitabil ca revendicarea reclamantei să fie admisă parțial, din considerentele ce succed.

Conform art. 3 alin. (1) din Convenția internațională cu privire la drepturile copilului din 20 noiembrie 1989, în vigoare pentru Republica Moldova la 25 februarie 1993, în toate deciziile care îi privesc pe copii, fie că sunt luate de instituţii publice sau private de ocrotire socială, de către tribunale, autorităţi administrative sau de organe legislative, interesele superioare ale copilului trebuie să fie luate în considerare cu prioritate.

Articolul 18 alin. (1) al acestei Convenții statuează că statele părţi vor depune eforturi pentru asigurarea recunoaşterii principiului potrivit căruia ambii părinţi au responsabilități comune pentru creşterea și dezvoltarea copilului. Părinţii sau, după caz, reprezentanţii săi legali sunt principalii responsabili de creşterea şi dezvoltarea copilului. Aceștia trebuie să acționeze, în primul rând, în interesul suprem al copilului, iar art.27 alin. (2) al aceleiași Convenţii prevede că părinților şi oricărei alte persoane care au în grijă un copil le revine în primul rând responsabilitatea de a asigura, în limita posibilităților şi a mijloacelor lor financiare, condițiile de viață necesare dezvoltării copilului.

Astfel, instanța conchide că întreținerea oferită de părinte trebuie să corespundă integral necesităților respective şi să asigure dezvoltarea fizică, intelectuală, spirituală şi socială a copilului la un nivel corespunzător şi suficient pentru a nu leza interesele copilului.

Pîrîtul, tatăl copilului minor, este apt de muncă, nu este angajat oficial în cîmpul muncii, prestînd lucrări ocazionale. Potrivit anchetei sociale din 02 iunie 2026, Lilian Țurcan locuiește împreună cu concubina și copilul minor în r-nul Orhei, comuna Biești. Bunul imobil este format dintr-o odaie. Totodată, s-a menționat că venitul lui pîrîtului este în mărime de 7000 lei (f.d.24-25).

Deci, instanța punctează că lui Lilian Țurcan, indubitabil, îi incumbă obligația de a-și întreține corespunzător copilul minor, chiar dacă aceștia locuiesc separat. Această sarcină revine ambilor părinți în virtutea responsabilităților asumate încă de la momentul conceperii copilului în familie.

Instanța reține că la data emiterii hotărârii Judecătoriei Orhei din 20 februarie 2015, copilul minor Cătălina Țurcan, născută la data de ***** avea 3 ani împliniți, pe când la moment, copilul are împliniți 14 ani, frecventează școala. Deci, situația părții reclamante, dar în special a copilului, s-a schimbat.

În acest context, potrivit datelor oficiale ale Biroului Naţional de Statistică, coșul minim de existență pentru un copil în vîrstă de 7-17 ani, în primul semestru al anului 2026, a constituit suma de 3534,40 lei. Instanța, per-a-contrario, conchide că potrivit art. 76 alin. (2) din Codul familiei, cuantumul sumei băneşti fixe încasate în conformitate cu alin.(1) se determină de instanţa judecătorească, ţinîndu-se cont de starea materială şi familială a părţilor, de alte circumstanţe importante şi păstrîndu-se, dacă este posibil, nivelul anterior de asigurare materială a copilului.

Totodată, instanța reține că cuantumul stabilit de Biroul Național de Statistică este unul orientativ și nu obligatoriu. Or, această sumă reflectă minimul de existență, iar cheltuielile reale de întreținere a copiilor cu vârste de 14 ani sunt mult mai mari. În aceeași succesiune logică urmează a fi menţionat că datele statistice enunţate supra reflectă minimul de existență pentru un copil în vârstă de 7-17 ani, care înregistrează măriri de la semestru la semestru, însă creșterea și îngrijirea unui copil nu poate fi limitată la acest minim. Informația Biroului Național de Statistică are un caracter de reper la stabilirea cuantumului minim al pensiei pentru întreţinerea unui copil minor, fiind luate în considerare şi interesele copilului, activitățile acestuia școlare şi extrașcolare, posibilitățile economice ale ambilor părinți, ocupaţia acestora, precum și faptul cu cine locuieşte copilul.

Cuantumul pensiei de întreținere stabilit anterior prin hotărâre judecătorească este în mod cert sub pragul minimului de existență, fapt ce evident contravine interesului superior al copiilor. Deci, la caz, ridicarea pensiei de întreținere a copiilor minori pînă la plafonul de 2700 lei/lunar, nu va constitui o sarcină insurmontabilă pentru Lilian Țurcan și va fi posibil de o achitat fără un efort extrem de mare.

Așadar, ghidîndu-se de prevederile art. 110 din Codul familiei, instanța conchide că la caz, circumstanțele evocate de către reclamantă sunt suficiente pentru modificarea cuantumul pensiei de întreținere. Or, veniturile oficiale ale pîrîtului nu sunt cunoscute, dar suma derizorie dispusă spre încasare pentru întreținerea copilului minor, indubitabil afectează grav interesele acestuia.

În speță, instanța mai ia în calcul că cuantumul pensiei de întreținere solicitat, urmează a fi diminuat, or părinții au sarcini și obligații egale. Totuși, la acest aspect este lesne de evidențiat că această obligaţie legală, instituită în contul părinţilor, urmăreşte scopul legitim de asigurare a unui suport material suficient dezvoltării armonioase a copiilor în cazul în care părinţii acestora au divorțat. Totuși, instanţa ţine să accentueze că obligaţia de întreţinere a unui minor nu presupune doar realizarea unor anumite cheltuieli băneşti lunare. Această obligaţie generică (de întreţinere), pe lîngă obligaţia de suportare a unor cheltuieli lunare, implică o mulțime de alte obligaţii şi activităţi subsecvente, care a priori nu pot fi enumerate exhaustiv. Indubitabil, aceste subobligaţii şi activităţi implică

timp, efort fizic şi psihic. Dacă în timpul căsătoriei şi convieţuirii comune, aceste obligaţii pot fi repartizate echitabil între soţi, atunci în cazul desfacerii căsătoriei şi lipsei convieţuirii comune, aceste obligaţii revin soţului cu care copilul domiciliază după desfacerea căsătoriei.

In concreto, cu referire la cuantumul pensiei de întreținere a copilului minor, instanța ținînd cont de faptul că pîrîtul este apt de muncă, avînd în vedere realitățile economice ale Republicii Moldova și necesitățile ce le implică creșterea unui copil minor, instanța apreciază că suma de 2700 lei, plătibilă lunar, pentru întreținerea copilului minor este una echitabilă și avînd ca reper cele enunțate supra, nu reprezintă o sarcină insurmontabilă pentru tatăl acestuia, Lilian Țurcan.

Instanța remarcă că prin prisma legislației interne şi a tratatelor internaționale, părinții sânt obligați să asigure copilului un nivel de viață suficient pentru dezvoltarea sa fizică, mentală, spirituală, morală și socială, să creeze condiții de viață necesare dezvoltării copilului. Totodată, este de menționat că, ambii părinți sunt obligați să contribuie la întreținerea copilului în egală măsură. Or, potrivit art. 58 alin. (1) din Codul familiei, părinții au drepturi și obligații egale față de copii, indiferent de faptul dacă copiii sunt născuți în căsătorie sau în afara ei, dacă locuiesc împreună cu părinții sau separat.

Astfel, instanța notează că Lilian Țurcan, în calitate de părinte al copilului minor căruia îi datorează întreținere, are obligația pozitivă de a întreprinde toate măsurile dependente de el în vederea asigurării unei întreţineri pentru acordarea unui trai decent.

Sintetizînd, instanța reiterează că pentru un copil minor, suma de 2700 lei lunar cu titlu de pensie de întreținere nu este disproporţionată cu scopul urmărit și nu lezează în mod arbitrar şi inechitabil drepturile şi obligaţiile pîrîtului, atîta timp cît de partea sa, reclamanta, cu siguranță, urmează să suporte cheltuieli pentru îngrijirea copilului semnificativ mai mari.

Subsecvent, în corespundere cu art. 98 alin. (1) din Codul de procedură civilă, cheltuielile aferente judecării cauzei, suportate de instanţa judecătorească, precum şi taxa de stat, de a căror plată reclamantul a fost scutit, se încasează la buget de la pîrît proporţional părţii admise din acţiune dacă pîrîtul nu este scutit de plata cheltuielilor de judecată.

Art. 83 alin. (2) din Codul de procedură civilă prevede că în acţiunile patrimoniale, taxa de stat se determină în funcţie de caracterul şi valoarea acţiunii, iar în acţiunile nepatrimoniale şi în alte cazuri prevăzute de lege, în proporţii fixe, conform Legii taxei de stat nr.213/2023.

În conformitate cu prevederile art. 87 alin. (1) lit. c) din Codul de procedură civilă, valoarea acţiunii se determină din suma totală a obligaţiilor de plată pe un an - în acţiunile pentru plata pensiei de întreţinere.

Potrivit anexei nr. 1 a Legii nr. 213 din 31 iulie 2023, pct. 1.1.3, pentru cererile de chemare în judecată privind litigiile cu caracter patrimonial, pentru cererile de contestare a unui titlu executoriu sau a unui alt document prin care încasarea se produce în mod incontestabil dacă valoarea acțiunii este de 50001–1500000 lei, taxa de stat constituie 2050 lei + 3% din valoarea acțiunii care depășește 50001 lei.

Reieşind din faptul că pretenţia formulată de reclamanta Valentina Todiță privind modificarea cuantumului pensiei de întreținere este întemeiată parțial, avînd în vedere că la depunerea acţiunii, reclamanta a fost scutită de drept (art. 85 alin. (1) Cod de procedură civilă și pct. 1.1.3 din anexa nr. 2 al Legii taxei de stat) de obligaţia de plată a taxei de stat, instanţa de judecată consideră necesar de a încasa de la Lilian Țurcan în beneficiul bugetului de stat, suma de 961,96 bani cu titlu de taxă de stat.

Subsecvent, în corespundere cu art. 96 alin. (1), (1^1) Cod de procedură civilă, instanţa judecătorească obligă partea care a pierdut procesul să compenseze părţii care a avut cîştig de cauză cheltuielile ei de asistenţă juridică, în măsura în care acestea au fost reale, necesare şi rezonabile. Cheltuielile menţionate la alin. (1) se compensează părţii care a avut cîştig de cauză dacă aceasta a fost reprezentată în judecată de un avocat.

Instanța a constatat că reclamanta Valentina Todița a fost reprezentată în instanță de către avocatul Boris Dariev. Conform cererii de chemare în judecată se revendică compensarea cheltuielilor de asistență juridică în mărime de 5000 lei. Bonul de plată din 15 aprilie 2026 (f.d.4), dovedește neechivoc că reclamanta Valentina Todiță a achitat avocatului pentru reprezentarea intereselor sale în prezenta cauză civilă, anume această sumă.

Așadar, avînd în vedere complexitatea cazului și acțiunile real întreprinse de către avocat, instanța conchide că suma de 3000 lei este pe deplin rezonabilă, respectiv aceasta urmează a fi încasată de la Lilian Țurcan, în beneficiul Valentinei Todița.

În conformitate cu art. 84 Cod de procedură civilă, taxa de timbru este o sumă de bani care se percepe, o singură dată, pentru intentarea unui proces judiciar civil sau de contencios administrativ atât în primă instanță, cât și în căile de atac, în temeiul legii. Respectiv, deoarece s-a constatat culpa pîrîtului în inițierea litigiului respectiv, instanța va compensa reclamantei din contul lui Lilian Țurcan, cheltuielile de judecată sub forma taxei de timbru în mărime de 200 lei.

În lumina celor relevate supra, în conformitate cu art. 58, 63, 74-76 din Codul familiei al Republicii Moldova, art. 236, 238-241, 256 Cod de Procedură Civilă al Republicii Moldova, instanţa de judecată,-

h o t ă r ă ş t e:

Cererea de chemare în judecată depusă de către Valentina Todița împotriva lui Lilian Țurcan, intervenientă accesorie Agenția Teritorială de Asistență Socială Centru-Est, Structura teritorială de asistență socială Orhei cu privire la determinarea locului de trai al copilului minor, modificarea cuantumului pensiei de întreținere a copilului minor, precum și compensarea cheltuielilor de judecată, se admite parțial.

Se modifică cuantumul pensiei de întreținere a copilului minor Cătălina Țurcan, născută la *****, cod numeric personal *****, în sensul majorării, prin încasarea acesteia de la Lilian Țurcan, născut la*****, cod numeric personal *****, domiciliat în r-nul *****, în beneficiul Valentinei Todița, născută la ***** cod numeric personal *****, domiciliată în r-nul *****, în sumă bănească fixă, în mărime de 2700 (două mii șapte sute) lei, plătibili lunar, începând cu data adresării cererii de chemare în judecată – 07 mai 2026 şi pînă la atingerea majoratului de către copil.

În conformitate cu art. 256 alin. (1) lit. a) Cod de procedură civilă, hotărîrea judecătorească privind plata pensiei de întreținere, se execută imediat.

Se încasează de la Lilian Țurcan, născut la*****, cod numeric personal *****, domiciliat în r-nul *****, în beneficiul statului, taxa de stat în mărime de 961 (nouă sute șaizeci și unu) lei și 96 bani.

Se încasează de la Lilian Țurcan, născut la*****, cod numeric personal *****, domiciliat în r-nul *****, în beneficiul Valentinei Todița, născută la ***** cod numeric personal *****, domiciliată în r-nul *****, cheltuielile de judecată sub forma taxei de timbru în mărime de 200 (două sute) lei, cheltuielile de asistență juridică în mărime de 3000 (trei mii) lei și cheltuielile de citare a pîrîtului prin publicitate în mărime de 100 (una sută) lei.

În rest, pretențiile se resping ca fiind neîntemeiate.

Hotărîrea cu drept de apel în Curtea de Apel Nord în termen de 30 zile de la data pronunțării dispozitivului hotărîrii, prin intermediul Judecătoriei Orhei (sediul Central).

Preşedintele şedinţei, judecătorul /semnătura/ Eugeniu Ciubotaru

Copia corespunde originalului, judecător Eugeniu Ciubotaru